

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Cort van der Linden (1846-1935) :
Minister-president in oorlogstijd : een
politieke biografie**

Hertog, J.P. den

Citation

Hertog, J. P. den. (2007, November 7). *Cort van der Linden (1846-1935) : Minister-president in oorlogstijd : een politieke biografie*. Uitgeverij Boom, Amsterdam.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/12418>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/12418>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

STELLINGEN

behorende bij het proefschrift

*Cort van der Linden (1846-1935).
Minister-president in oorlogstijd.*

te verdedigen aan de Universiteit Leiden
op woensdag 7 november 2007
klokke 13.45 uur

door Johannes Paul den Hertog

I.

De Nederlandse neutraliteit tijdens de Eerste Wereldoorlog bleef behouden, omdat Cort van der Linden (eerste minister) met zijn persoonlijke belangstelling voor de Duitse cultuur kon zorgen voor een goede verhouding met Duitsland en Oostenrijk (de centralen) en Loudon (minister van Buitenlandse Zaken) dankzij zijn voorkeur voor Frankrijk de entente te vriend kon houden.

II.

Dat de pacificatie van 1917 het gevolg was van een compromis waarbij de liberalen de gelijkstelling van het openbare en bijzondere onderwijs accepteerden in ruil voor algemeen kiesrecht, vindt geen grond in de feiten, aangezien de antirevolutionaire leider Abraham Kuyper een van de grootste tegenstanders van de beoogde gelijkstelling was.

III.

Door de oprichting van maatschappelijke organisaties vanuit de samenleving te stimuleren, heeft Cort van der Linden onbedoeld bijgedragen aan de totstandkoming van de verzuiling.

IV.

Volkenrecht, nationaal belang en interventies in de internationale verhoudingen gingen voor de Nederlandse regering gedurende de hele Eerste Wereldoorlog samen.

V.

Het kabinet-Cort van der Linden was geen liberaal minderheidskabinet, maar een extra-parlementair kabinet.

VI.

De progressieve liberalen en radicalen in de Tweede Kamer vormden de grootste bedreiging voor de totstandkoming van de wetgevings-initiatieven van het kabinet-Pierson.

VII.

Archiefonderzoek is gebaat bij de vaardigheid om toevalstreffers te voorzien.

VIII.

Onder vrijzinnig-democraten bestond aan het begin van de vorige eeuw kritiek op het referendum, vanuit de overtuiging dat het volk wetten gemakkelijker afstemt dan aanneemt. (Zie H.L. Drucker in staatscommissie-Heemskerk). Degenen onder de liberalen en democraten, die zich erop beroepen de lijn van de vrijzinnige democratie voort te zetten, en voorstanders waren van het Europese referendum in 2005, hadden deze opvatting zwaarder moeten laten wegen.

IX.

De opvattingen en werkwijze van Cort van der Linden waren doorslaggevend voor de totstandkoming van de gelijkstelling van het openbare en bijzondere onderwijs in 1917. Des te opmerkelijker is het dat diegenen onder de Nederlandse liberalen die tegenwoordig de vrijheid om bijzondere (islamitische) scholen op te richten ter discussie stellen, zich erop beroepen dat het onderwijsartikel in de grondwet geen liberale opvatting vertegenwoordigt, maar een onvermijdelijk compromis.

X.

Van de huidige generatie politici heeft de vroegere minister van Justitie en thans minister van Sociale Zaken Piet Hein Donner in zijn werkwijze het meeste gemeen met Cort van der Linden.

XI.

Het is opmerkelijk, dat er geen enkel gedenkteken voor Cort van der Linden bestaat. Het ontbreken daarvan is des te meer een gemis, nu de leden van de Eerste en Tweede Kamer hem in 2002 hebben gekozen tot de beste minister-president van de twintigste eeuw.

XII.

De film *Das Leben der Anderen* is een waarschuwing aan de historicus. Ook wanneer de beschikbare hoeveelheid bronnen zeer groot is, betekent dat nog niet dat er zonder meer een adequate reconstructie van het verleden te maken is.

XIII.

De functie van ‘verandermanager’ die tegenwoordig in personeelsadvertenties opduikt, beperkt op voorhand de slagkracht van de uitoefenaar van dit beroep. Managers zouden vaker moeten bedenken, dat handhaven net zo’n belangrijk onderdeel van besturen is als veranderen.

XIV.

Een onderzoeker zal niets vinden, indien hij niet weet wat hij zoekt. Helaas zoeken onderzoekers daarom te vaak alleen wat zij al weten te vinden, in plaats van eerst te bedenken wat zij zoeken.